

Briselē, 10.3.2016.
COM(2016) 129 final

**KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI**

par Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komerclietās darbību

1. IEVADS: SADARBĪBA STARP TIESU SISTĒMĀM

Eiropas Komisija par vienu no desmit galvenajām politikas prioritātēm ir noteikusi uz savstarpējo uzticēšanos balstītas tiesiskuma un pamattiesību jomas izveidi. Šī mērķa sasniegšanai Komisija ir apņēmusies stiprināt kopīgos instrumentus, kuri veicina sadarbību starp dažādajām dalībvalstu tiesu sistēmām, tādējādi radot savstarpēju uzticēšanos¹. Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls civillietās un komerclietās (“Tīkls”) atbilstoši tā nolūkam un plānam ir tieši šāds instruments.

Tīkla darbība tika uzsākta 2002. gada 1. decembrī. Tas tika izveidots ar Padomes Lēmumu Nr. 2001/470/EK (“Lēmums”) (2001. gada 28. maijs), ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komerclietās², lai uzlabotu, vienkāršotu un paātrinātu efektīvu sadarbību starp dalībvalstu tiesu iestādēm civillietās un komerclietās. Pamatojoties uz 2006. gadā sagatavoto pirmo ziņojumu³, 2009. gadā ar Lēmumu Nr. 568/2009/EK tika modernizēts Tīkla tiesiskais regulējums un paplašināti tā uzdevumi, darbības un dalībnieku struktūra. Pēc tālākās vairāku gadu darbības, ņemot vērā Tīkla papildu pienākumus, kas radušies saistībā ar Savienības nesen pieņemtajiem instrumentiem civillietās un komerclietās, šobrīd būtu piemērots brīdis ziņojumam par Tīkla darbību saskaņā ar Lēmuma 19. pantu.

Tīkla galvenie uzdevumi ir šādi⁴:

- tiešie kontakti un lietu apstrāde starp Tīkla valstu kontaktpunktiem;
- vienkāršot pārrobežu tiesas pieejamību, sniedzot informāciju sabiedrībai un profesionāļiem, izmantojot faktu lapas un citas Eiropas e-tiesiskuma portālā visās Savienības valodās pieejamās publikācijas;
- novērtēt un dalīties ar noteiktu Savienības tiesību instrumentu civillietās un komerclietās darbības pieredzi.

Balstoties uz saviem līdzšinējiem panākumiem, Komisija tiecas vēl vairāk uzlabot Tīkla lomu un darbību⁵. Kā norādīts Komisijas 2014. gada 11. marta paziņojumā “ES Tiesiskuma programma laikposmam līdz 2020. gadam”⁶, pastāvošie mehānismi, tādi kā Tīkls, “*ir jāstiprina un to potenciāls ir pilnībā jāizmanto, tostarp tiešsaistē*”. Šis mērķis tika tālāk attīstīts Eiropadomes 2014. gada 26. un 27. jūnija stratēģiskajās pamatnostādnēs turpmākajiem gadiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, kuros norādīts, ka “*šobrīd vispārējā prioritāte ir konsekventi transponēt, efektīvi īstenot un konsolidēt esošos tiesību aktus un politikas pasākumus*”⁷.

Ziņojuma pamatā ir Komisijas 2014. gadā pasūtītā pētījuma secinājumi par Tīkla darbībām (“pētījums”), kuru iespējams aplūkot tiešsaistē⁸ un kurā atrodami dati par tā darbību. Šajā

¹ Jauns sākums Eiropai — mana programma nodarbinātībai, izaugsmei, taisnīgumam un demokrātiskām pārmaiņām. Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai, Žans Klods Junkers, Strasbūra, 15.7.2014., 7. Nodaļa.

² OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

³ COM(2006) 203 *final*, 16.5.2006.

⁴ Lēmuma 3. pants

⁵ Lēmuma I., II. un III. sadaļa

⁶ COM(2014) 144 *final*, 11.3.2014., 4.1(v) punkts

⁷ Eiropadomes secinājumi (26. un 27.06.2014.), 3. punkts.

⁸ <http://bookshop.europa.eu/lv/evaluation-of-the-activities-of-the-european-judicial-network-in-civil-and-commercial-matters-pbDS0114824/?CatalogCategoryID=luYKABst3IwAAAEjxJEY4e5L>

kontekstā tika veiktas plašas apspriešanās ar Tīkla dalībniekiem, tostarp apspriešanās tiešsaistē Eiropas e-tiesiskuma portālā.

2. TĪKLA STRUKTŪRA UN DARBĪBA

2.1. Tīkla dalībnieki – tiecoties uz lielāku mijiedarbību

Tīkla dalībnieku struktūra pēdējo gadu laikā ir attīstījusies, galvenokārt pateicoties praktizējošo juristu apvienību integrēšanai un jaunu Savienības tiesību aktu pieņemšanai. Tīklu veido 505 dalībnieki⁹ atbilstoši šādām kategorijām:

- dalībvalstu nozīmēti kontaktpunkti (139 dalībnieki);
- centrālās iestādes, kuras nozīmētas saskaņā ar noteikumiem Savienības instrumentiem¹⁰ un starptautiskajiem nolīgumiem (124 dalībnieki);
- sadarbības maģistrāti (6 dalībnieki);
- citas tiesu vai administratīvās iestādes, kuru pienākumi saistīti ar tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerclietās (166 dalībnieki);
- praktizējošus juristus pārstāvošas profesionālās apvienības, kuras tieši saistītas ar civillietu un komerclietu instrumentu piemērošanu (70 dalībnieki).

Pētījumā redzams, ka mijiedarbība starp visiem Tīkla dalībniekiem varētu būt labāka, jo Tīkla efektīvai funkcionēšanai ir svarīgi nodrošināt pilnvērtīgu sadarbību starp tiesu iestādēm, neskatoties uz pastāvošo iniciatīvu ietvaros veiktajiem pasākumiem¹¹. Šī mērķa sasniegšanu var veicināt arī valstu Tīklu koordinējošās darbības, piemēram, valstu tīklu dalībnieku sanāksmes. Šī vairākās dalībvalstīs pastāvošā labā prakse būtu jāievieš visās dalībvalstīs, kuras piedalās Tīklā. Tas radīs pastiprinošu efektu izpratnes par Tīkla darbību vairošanā, kā arī paaugstinās Tīkla atpazīstamību dalībvalstīs¹². Šādas iniciatīvas uzlabo ne tikai Tīkla dalībnieku savstarpējo sadarbību, bet arī sadarbību starp Savienības un dalībvalstu iestādēm nolūkā efektīvi īstenot Savienības instrumentus par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komerclietās.

2.1.1. Kontaktpunkti un to resursi

Kontaktpunktiem ir centrālā loma Tīkla funkcionēšanā. Tie nodrošina Tīkla ikdienas darbību starp dalībvalstu iestādēm, kā arī koordinē iekšējo darbību ar citiem Tīkla dalībniekiem. Dalībvalstis ir paziņojušas par vidēji pieciem kontaktpunktiem, kamēr lielākā daļa dalībvalstu paziņojušas par diviem vai trim.

⁹ Dānija nepiedalās Tīklā, taču var piedalīties kā novērotāja savās Tīkla sanāksmēs.

¹⁰ Centrālās iestādes paredz sekojoši Savienības instrumenti: Regula (EK) Nr. 2201/2003 („Briseles IIa Regula”), Regula (EK) Nr. 1393/2007 par dokumentu izsniegšanu un Regula (EK) Nr. 4/2009 par uzturēšanas pienākumiem. Regula (EK) Nr. 1206/2001 par pierādījumu iegūšanu civillietās un komerclietās paredz centrālās institūcijas.

¹¹ Pētījums, 35. lpp.

¹² Pētījums, 39. lpp.

Saskaņā ar Lēmuma 2.a punktu dalībvalstis nodrošina kontaktpunktiem pietiekamus un piemērotus līdzekļus – personālu, resursus un modernus sakaru līdzekļus. Tīkla dalībnieku apspriešanās ar Komisiju 2014. gadā parādīja, ka dažas dalībvalstis ir nozīmējušas savos kontaktpunktos vairākus darbiniekus, kā arī nodrošinājušas atbilstošus sakaru līdzekļus un internetu. Resursi ir īpaši nozīmīgi, jo Tīklam tiek nozīmēti arvien vairāk uzdevumi praktiskas Savienības instrumentu civillietās un komercietās darbības nodrošināšanai. Organizatoriskajiem resursiem ir jāatbilst kontaktpunktu efektīvas spējas veikt tiem uzticētos uzdevumus un darbības nozīmīgumam.

Tīkla apspriešanās gaitā Komisija ir konstatējusi, ka nereti radušās grūtības ziņošanas un Savienības instrumentu īstenošanas jomās, tostarp datu vākšanas un informācijas par valstu tiesību aktiem publiskošanas jomās. Tādēļ šo uzdevumu veikšanai kontaktpunktiem būtu jāspēj pašlaik uz citu iestāžu sniegt atbalstu un savstarpēju zināšanu apmaiņu.

2.1.2. Juridisko profesiju integrēšana: lielāka iesaiste

Ar Lēmumu Nr. 568/2009/EK ieviestā modernizētā Tīkla tiesiskā regulējuma galvenais elements bija juridisko profesiju apvienību, kas tieši iesaistītas tiesas iestāžu sadarbībā civillietās un komercietās, iesaiste Tīklā. Veicot šādu iesaisti, Tīkls spēris nozīmīgu soli pretī tam, lai nodrošinātu, ka visi īstenošanā iesaistītie praktizējošie juristi ievēro tiesu iestāžu sadarbību un ES tiesību aktu pareizu piemērošanu. Balstoties uz dalībvalstu sniegtajiem paziņojumiem, kopš 2015. gada aprīļa par Tīkla dalībniekiem ir kļuvušas 70 profesionālās apvienības, it īpaši tās, kuras pārstāv juristus, notārus un tiesu izpildītājus. Tomēr pētījuma rezultāti liecina, ka juridisko profesiju apvienības nereti jūtas nepietiekami iesaistītas¹³. Lai arī lielākā daļa dalībvalstu ir pieteikušas juridisko profesiju apvienības kā Tīkla dalībniekus un sistemātiski aicina tās piedalīties Tīkla aktivitātēs, ir trīs dalībvalstis, kuras joprojām nav sniegušas šādus pieteikumus. Tādēļ ir svarīgi ievērot lielākās daļas dalībvalstu īstenoto labo praksi, iekļaujot juridisko profesiju apvienības Tīkla funkcionēšanā.

Atbilstīgi grozītajam Lēmumam dalība Tīklā ir atvērta arī praktizējošiem juristiem, kuri veic tiesas funkcijas saskaņā ar noteiktiem Savienības instrumentiem. Tas ir jo īpaši svarīgi Regulas (ES) Nr. 650/2012 par mantošanas lietām kontekstā¹⁴. Praktizējoši juristi, kuri piedalās Tīklā šajā statusā, var izmantot jebkuras Tīkla funkcijas.

Tīkls uztur darba sakarus ar Savienības līmeņa profesionālajām apvienībām un tīkliem. Lēmums neparedz to dalību Tīklā. Tomēr šīs apvienības tiek regulāri uzaicinātas piedalīties sanāksmēs kā novērotāji, sniegt informāciju par savu darbu un piedalīties būtiskajās diskusijās, ja tas uzskatāms par lietderīgu.

2.2. Tīkla darbības veids

a) Kontaktpunktu sanāksmes, tostarp centrālo iestāžu sanāksmes

Atbilstīgi izveides Lēmumam sanāksmēm ir izrādījusies būtiska loma Tīkla darbībā labas prakses un pieredzes apmaiņai, iespējamo trūkumu apzināšanai un kopējas izpratnes par

¹³ Pētījums, 33. lpp.

¹⁴ Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 650/2012 3. panta 2. punktu ar jēdzienu “tiesa” saprot ne tikai tiesas šī vārda tiešajā nozīmē, kuras pilda tiesas funkcijas, bet arī dažu dalībvalstu notārus un reģistrēšanas iestādes, kuras pilda tiesas funkcijas.

Savienības instrumentu piemērojamību izveidei¹⁵. Tās ir arī būtisks faktors, kas ļauj Tīklam risināt izskatāmos pieteikumus vai problēmas starp iestādēm un pieņemt kopīgi saskaņotus Tīkla lēmumus¹⁶. Sanāksmes ir jo īpaši noderīgas Savienības instrumentu tiesas iestāžu sadarbības civillietās un komercietās efektīvas īstenošanas pārraudzībai un novērtēšanai. Sanāksmēm ir būtiska nozīme arī savstarpējas uzticības veidošanā starp dažādiem iesaistītajiem dalībniekiem, un tās sekmē pareizu Savienības tiesību aktu piemērošanu. Lēmums nosaka, ka vismaz viena kontaktpunktu sanāksme jānotur vismaz reizi sešos mēnešos. Laikposmā no 2009.–2015. gadam Komisija ir noorganizējusi 38 sanāksmes. Lai veicinātu mērķtiecīgi atlasītu dalībvalstu speciālistu piedalīšanos, kontaktpunktu sanāksmes ir vēltas noteiktam Savienības instrumentam.

Papildus kontaktpunktu regulārajām sanāksmēm tiek noturēta arī gadskārtējā sanāksme, piedaloties visiem Tīkla dalībniekiem, kurā tiek apspriestas visdažādākās Tīkla dalībniekiem būtiskās tēmas. Vismaz reizi gadā tiek organizētas īpašas sanāksmes centrālajām iestādēm, kuras izveidotas atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 2201/2003 (“Briseles Ii regula”) un Regulai (EK) Nr. 4/2009 par uzturēšanas pienākumiem.

b) Divpusējās sanāksmes

Līdztekus šīm regulārajām sanāksmēm tiek organizētas divpusējās sanāksmes starp lietu apstrādātājiem un iestādēm, kuras iesaistītas atbilstīgi Briseles Ii regulā un Regulā par uzturēšanas pienākumiem paredzētajos sadarbības mehānismos. Šo sanāksmju mērķis ir sekmēt tādu izskatāmo individuālo pārobežu lietu apstrādi, kuru risināšanai nepieciešama dalībvalstu iestāžu savstarpēja saskarsme. Bieži vien šīs lietas skar delikātus jautājumus, piemēram, bērna nolaupīšanas lietas vai uzturēšanas pienākumu prasības. Komisija atbalsta šādas konfidenciālas tikšanās efektīvai to individuālo lietu risināšanai, kuras izskatāmas starp dalībvalstu iestādēm. Šādi tiešie kontakti ir lietderīgs un praktisks sadarbības un uzticības veidošanas veids¹⁷. Laikposmā no 2010.–2014. gadam tika noorganizētas 204 individuālās tikšanās atbilstīgi Briseles Ii regulai, kamēr laikposmā no 2013.–2015. gadam tika noorganizētas 107 šādas tikšanas atbilstīgi Regulai par uzturēšanas pienākumiem.

c) Darba grupas

Tīkls ir izveidojis darba grupas noteiktiem tematiem, kurām ir būtiska atbalstošā funkcija. Šādas darba grupas tiek regulāri veidotas *ad hoc* pēc dalībvalstu pieprasījuma sadarbībā ar Komisiju. Dalība darba grupās ir atvērta visiem Tīkla dalībniekiem, saskaņojot ar saviem valstu kontaktpunktiem. Tīkla ietvaros darba grupas ierosina, sagatavo un īsteno konkrētus pasākumus. Darba grupas priekšsēdētāja funkciju parasti nodrošina valsts kontaktpunkts vai cits Tīkla dalībnieks.

Laikposmā no 2009.–2015. gadam nodibinātas 11 darba grupas šādiem tematiem:

• Briseles Ii regulas statistikas dati	• nokavēto uzturēšanas maksājumu veidlapas	• vadlīnijas par Regulas par uzturēšanas pienākumiem VI un VII pielikumiem
• mediācija ģimenes lietās	• maza apmēra prasību prakses rokasgrāmata	• Eiropas maksājumu rīkojuma prakses rokasgrāmata

¹⁵ Lēmuma II. sadaļa

¹⁶ Pētījums, 45., 46. lpp.

¹⁷ Pētījums, 47. lpp.

<ul style="list-style-type: none"> • Briseles I regulas pārstrādātā redakcija – piezīme saskaņā ar 26. panta 2. punktu 	<ul style="list-style-type: none"> • Jurisdikcijas un piemērojamo tiesību aktu starptautiskajos strīdos starp darbinieku un darba devēju prakses rokasgrāmata 	<ul style="list-style-type: none"> • Tīkla atpazīstamība
<ul style="list-style-type: none"> • sabiedrībai adresēta rokasgrāmata par Regulu par mantošanas tiesībām 	<ul style="list-style-type: none"> • informācijas apmaiņa par pieeju ārvalstu tiesību aktiem atbilstīgi Regulai par mantošanas tiesībām 	

d) Kontaktpunktu veiktā lietu un pieprasījumu apstrāde

Viens no Tīkla pamatuzdevumiem ir veicināt tiešos kontaktus starp iestādēm, kuras atbild par tiesu iestāžu sadarbību civillietās. Tas ir jo īpaši svarīgi lietu apstrādē un ļauj, īstenojot Savienības instrumentus, izskatīt katru gadījumu atsevišķi. Tīkla apspriešanās gaitā ievāktie dati atklāja neviennozīmīgu, kaut arī nepilnīgu situāciju, kurā redzamas lielas atšķirības Tīkla izmantošanā šim nolūkam. Tas norāda, ka šo Tīkla sadarbības mehānisma aspektu vajadzētu izmantot labāk.

e) Elektroniskie rīki un saziņas metodes Tīkla ietvaros

Tīkls šobrīd izmanto Komisijas nodrošinātu *CIRCA* intranetu, jo īpaši Tīkla dalībnieku saraksta un sanāksmju dokumentu, publicēšanai. Tomēr nepastāv elektroniska sistēma pieprasījumu apstrādei starp dalībvalstīm.

Lēmums paredz droša, ierobežotas pieejas elektroniska reģistra izmantošanu, kurš balstās uz kontaktpunktu iesniegto informāciju¹⁸. Sistēma, kas iepriekš tika šim nolūkam izveidota, tika uzskatīta par pārāk apgrūtināšu ikdienas lietošanā, tāpēc no tās atteicās. Tādēļ joprojām ir aktuāla nepieciešamība pēc efektīvas lietu apstrādes starp kontaktpunktiem reģistrācijas. Šajā kontekstā elektronisks saziņas rīks, kurā iespējama automātiska pieprasījumu reģistrācija, sniegtu priekšrocības, novēršot birokrātijas slogu un sekmējot statistikas datu vākšanu, kā arī uzlabojot d) punktā minēto Tīkla sadarbības mehānismu izmantošanu.

Šajā sakarā Komisija ir paredzējusi izvērtēt iepriekšminētajam nolūkam paredzēta un no Eiropas e-tiesiskuma portāla Tīkla iedaļas pieejama rīka izveides vai esoša rīka pielāgošanas finansiālo un tehnisko ietekmi. Par iedvesmas avotu varētu kalpot vienotais tirgus, kura ietvaros savstarpēju sadarbību kopš 2008. gada sekmē Iekšējā tirgus informācija sistēma (*IMI*)¹⁹.

3. PASTĀVOŠO INSTRUMENTU NOVĒRTĒJUMS — DATU VĀKŠANA

Viena no Tīkla pamatfunkcijām ir pastāvošo Savienības instrumentu piemērošanas pārraudzība un novērtēšana. Šajā kontekstā statistikas datu apkopošana vēl nav apmierinošā līmenī. Statistikas datu un pierādījumu vākšana ir obligāti nepieciešama precīzam jau pastāvošo Savienības instrumentu civillietās un komercietās funkcionēšanas novērtējumam; šis elements ir svarīgs, lai nodrošinātu labāka regulējuma principu piemērošanu atbilstīgi Komisijas 2015. gada 19. maija paziņojumam “*Labāks regulējums labāku rezultātu*”

¹⁸ Lēmuma 8. panta 3. punkts.

¹⁹ Iekšējā tirgus informācijas sistēma ir daudzvalodu, tīmeklī balstīta elektroniska saziņas sistēma, kas ieviesta ar Regulu (ES) Nr. 1024/2012.

sasniegšanai — ES programma”²⁰. Saskaņā ar Labāka regulējuma pamatnostādņem²¹ ir jānosaka, kādi pierādījumi ir apkopojami, no kā un kurā brīdī tie vācami.

Dalībvalstīm un Komisijai ir jāpieliek kopīgas pūles, lai apzinātu, kas katrā Savienības instrumentā civillietās un komercietās ir uzskatāms par būtiskiem datiem. Pamatojoties uz to, dalībvalstīm jāizveido apkopojamo statistikas datu ietvars, kurā būtu iekļauta katram Savienības instrumentam būtisko datu vākšana. Statistikas vākšanas Tīkla ietvaros metodes, standarti un definīcijas varētu tikt optimizētas, apspriežoties ar *Eurostat*, pilnībā sadarbojoties ar kontaktpunktiem un centrālajām iestādēm, kuras darbojas Tīklā. Vienlaicīgi dalībvalstīm būtu jāievieš savas datu vākšanas sistēmas tiesās un citās tiesu un administratīvajās iestādēs.

4. TIESAS PIEEJAMĪBAS VEICINĀŠANA

4.1. Eiropas e-tiesiskuma izstrāde un īstenošana

Jau kopš darbības pirmsākumiem Tīkla²² pamatfunkcija ir bijusi sabiedrībai paredzēta tiešsaistes informācijas sistēmas izveide par Savienības instrumentiem, valstu pasākumiem to īstenošanā, valstu tiesību aktiem, starptautiskajiem instrumentiem un attiecīgo Tiesas judikatūru. Balstoties uz to, Tīkls šobrīd būtiski sekmē e-tiesiskuma turpmāko izstrādi. Tas tika atzīts Padomes Eiropas e-tiesiskuma daudzgadu rīcības plānā 2014.–2018. gadam²³.

Tīkla vietnes migrācijai uz Eiropas e-tiesiskuma portālu jābūt pabeigtai 2016. gadā. Lai celtu Tīkla atpazīstamību Eiropas e-tiesiskuma portālā un padarītu Tīkla sniegto saturu labāk pieejamu, Tīklam tiek izstrādāta atsevišķa iedaļa Eiropas e-tiesiskuma portālā. Šīs iedaļas lapas skaidri iezīmējamās ar Tīkla logotipu. Šīm funkcijām ir jābūt savstarpēji pilnībā saistītām ar citiem praktizējošiem juristiem būtiskiem rīkiem, piemēram, Eiropas Tiesiskās sadarbības atlantu civillietās, nākotnē paredzēto tiesu datubāzi vai dinamiskajām veidlapām, kuras saistītas ar Eiropas e-tiesiskuma portālā pieejamajiem ar ES juridiskajiem instrumentiem.

Tīkla sniegtajā informācijā iekļautas faktu lapas, kurās sniegtas atbildes uz jautājumiem par tiesas pieejamību dalībvalstīs. Šajās faktu lapās ietverta informācija par valstu tiesību aktiem un procedūrām. Īpaša informācija ir pievērsta jautājumiem, kas attiecas uz tiesas pieejamību un piekļuvi ārvalstu tiesību aktiem.

Pašreiz Tīkls ir publicējis informācijas faktu lapas 10 695 lappušu apjomā par valstu tiesību aktiem, 2014. gadā nodrošinot kopumā 359 184 lapas skatījumus (vidēji 29 932 skatījumi mēnesī). Skatījumu skaits būtiski palielinājās 2015. gadā pēc faktu lapu par mantošanas lietām, mediāciju ģimenes lietās, piemērojamiem tiesību aktiem un prasībām par uzturlīdzekļu piedziņu publicēšanas, sasniedzot 2 994 122 skatījumus (vidēji 249 510 skatījumi mēnesī), kā arī, iespējams, Komisijas īpašās komunikācijas kampaņas rezultātā, kas tika organizēta pēc Regulas (ES) Nr. 650/2012 par mantošanas lietām stāšanās spēkā 2015. gada 17. augustā.

Šo lapu saturs, kas attiecas uz valstu tiesību aktiem un procedūrām, tiek veidots valstu līmenī, un to pārbauda un regulāri atjaunina valsts Tīkla e-tiesiskuma satura pārvaldītāji.

²⁰ COM(2015) 215 *final*

²¹ SWD(2015) 111 *final*, 43. lpp.

²² Lēmuma 14.–18. pants.

²³ OV C 182, 14.6.2014., 2. lpp.

Šobrīd ir pieejamas faktu lapas par šādiem tematiem:

• jurisdikcija	• kā iesniegt lietu tiesā	• maksājumu procedūru kārtība
• maza apmēra prasības	• šķiršanās	• sprieduma izpildes panākšanas procedūras
• pierādījumu iegūšana	• pagaidu un piesardzības pasākumi	• procesuālie termiņi
• informācijas tehnoloģiju izmantojums tiesvedībā	• bērna likumīga aizvešana	• prasības par uzturlīdzekļu piedziņu
• aizgādība	• maksātnespēja	• mantošanas lietas
• mediācija ģimenes lietās	• dokumentu izsniegšana	• piemērojamie tiesību akti

Noris darbs pie faktu lapu izveides par trim papildu tematiem, proti, likumiskie procenti, pierādījumu iegūšana un Tīkla valsts struktūras. Jau izveidoto faktu lapu regulāra atjaunināšana, uzticamība un lingvistiskā precizitāte jānodrošina ar Eiropas e-tiesiskuma portāla satura pārvaldības sistēmā ieviestajiem pārraudzības rīkiem.

Vēl viena joma, kurā Tīkls varētu sniegt noderīgu atbalstu valstu iestādēm, ir tiesu pārrobežu videokonferenču koordinēšana un organizēšana.

4.2. Savienības tiesību instrumentu rokasgrāmatas

Lai stiprinātu Savienības instrumentu efektīvu piemērošanu, Tīkls ir sagatavojis sabiedrībai un praktizējošiem juristiem paredzētas rokasgrāmatas, kuru mērķis ir veicināt vienotu Eiropas tiesību aktu civillietās un komercietās piemērošanu tiesās un citu praktizējošo juristu vidū. Šīs rokasgrāmatas ir paredzētas vai nu sabiedrībai, vai tiesām un praktizējošiem juristiem.

Laikposmā no 2009.–2014. gadam ir sagatavotas šādas rokasgrāmatas:

Rokasgrāmatas sabiedrības lietošanai	Rokasgrāmatas praktizējošiem juristiem
• Pārrobežu civilā tiesvedība Eiropas Savienībā	• Tiesu iestāžu sadarbība civillietās Eiropas Savienībā
• Eiropas maza apmēra prasību procedūra	• Briseles IIa regulas piemērošana
	• Eiropas maza apmēra prasību procedūras piemērošana
	• Regulas par Eiropas maksājumu rīkojuma piemērošana
	• Regulas Eiropas izpildes rīkojumu piemērošana

Publikācijas ir pieejamas tiešsaistē 23 valodās Eiropas e-tiesiskuma portālā²⁴ un Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ĢD vietnē vai arī *EU Bookshop* vietnē. Saskaņā ar pētījuma rezultātiem respondenti Tīkla publikācijas ir novērtējuši pozitīvi. Gandrīz 70 % ir norādījuši, ka rokasgrāmatas praktizējošiem juristiem atbilst viņu vajadzībām. 60 % uzskatīja, ka faktu lapas apmierina viņu vajadzības²⁵.

Tomēr būtu noderīgi vairāk popularizēt šīs rokasgrāmatas, piemēram, tādos praktizējošajiem juristiem paredzētos pasākumos kā apmācība. Šo publikāciju pieejamība Eiropas e-tiesiskuma

²⁴ Tīkla publikācijas ir pieejamas Eiropas e-tiesiskuma portālā: https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-lv.do?init=true

²⁵ Pētījums, 51. lpp.

portālā ir jāvienkāršo; visu Tīkla dalībniekiem piederošo institūciju vietnēs būtu jābūt saitēm uz šīm rokasgrāmatām.

4.3. Citi praktiski rīki

Tīkls ir iesaistīts arī citu praktisko rīku izstrādē. Tie ir izstrādāti pēc kontaktpunktu iniciatīvas kā atbilde uz īpašajām vajadzībām, kas apzinātas Savienības instrumentu civillietās un komercietās piemērošanas pieredzē.

Laikposmā no 2009.–2014. gadam tika īstenotas šādas iniciatīvas:

Rīks	Funkcijas
Statistikas vākšana saskaņā ar Briseles IIa regulu	Novērtēšanas mehānismi saskaņā ar Briseles IIa regulu
Brīvprātīga aprēķinu veidlapa nokavētiem uzturēšanas maksājumiem	Vienkāršo nokavēto uzturēšanas maksājumu aprēķinu
Rokasgrāmata uzturēšanas maksājumu veidlapas aizpildīšanai	Atvieglo Regulas par uzturēšanas pienākumu veidlapu aizpildīšanu
Nesaistoša piezīme Briseles I regulas (pārstrādātā redakcija) 26. panta 2. punktam	Standarta izvēles teksts tiesām sabiedrības informēšanai par tiesībām apstrīdēt tiesas jurisdikciju;

5. TĪKLA ATPAZĪSTAMĪBA

5.1. Atpazīstamība starp praktizējošiem juristiem un sabiedrībā

Tīkls savu potenciālu var sekmīgi realizēt tikai tad, ja praktizējošie juristi ir informēti par tā pastāvēšanu un piedāvātajiem rīkiem. Tādēļ jāspēr soļi gan valsts, gan Savienības līmenī, lai veicinātu Tīkla vispārējo atpazīstamību.

Tīkla atpazīstamības līmenis ir galvenokārt atkarīgs no valsts struktūrām katrā dalībvalstī. Var redzēt, ka tajās dalībvalstīs, kurās pastāv formāls valsts tīkls, informācijas aprīte starp visām ieinteresētajām personām darbojas labāk, kas savukārt veicina lielāku Tīkla atpazīstamību.

Gadskārtējās sanāksmes laikā 2015. gada februārī Tīkls vienojās dot priekšroku Tīkla atpazīstamības celšanai ne tikai starp praktizējošiem juristiem, bet arī sabiedrībā kopumā. Veicamajām darbībām jātiecas uzlabot Tīkla atpazīstamību Eiropas e-tiesiskuma portālā, vairojot tā klātesamību valstu vietnēs, sociālajos medijos un tiesās vai juridiskajās profesijās ar drukāta vai tiešsaistes materiāla palīdzību. 2015. gada februārī Komisija izveidoja mirkļa birku *#EJNcivil*, kas tiek izmantots informācijas par Tīkla sasniegtajiem rezultātiem izplatīšanai. Tāpat Tīklam vienmēr ir bijusi centrālā loma Eiropas tiesiskuma dienas popularizēšanā, un dalībvalstīm būtu tā jāizmanto kā forums pārrobežu pasākumu uzsākšanai.

Šajā kontekstā ir svarīga arī Tīkla caurskatāma funkcionēšana. Informāciju par sanāksmju dienaskārtību un to kopsavilkumus būtu lietderīgi publiskot gan Tīkla, gan to personu vajadzībām, kuras vēlas šādu informāciju izmantot. Jāatzīmē, ka Tīkls darbojas saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem un dokumentus publisko atbilstīgi tās noteikumiem.

5.2. Kontakti ar citiem tīkliem

Sinerģija ar citiem tīkliem un starpvaldību organizācijām, kurām ir tādi paši mērķi, palīdz Tīklam pildīt tā galvenās funkcijas un uzdevumus atbilstīgi Lēmumam un kā tas paredzēts Lēmuma 12.a panta 1. punktā.

Šajā sakarā Tīkls sadarbojas ar Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu (krimināllietās)²⁶, Eiropas Tiesiskās apmācības tīklu (*EJTN*)²⁷ un Eiropas Patērētāju centru tīklu (*ECC-Net*)²⁸. Vērts atzīmēt, ka Tīkls cieši sadarbojas ar *EJTN* tā organizētajās iniciatīvās, kuras saistītas ar tiesisko apmācību par ES instrumentiem civiltiesību un komercietesību jomā. Šī sadarbība kalpo zināšanu apmaiņai un to specifisko jautājumu apzināšanai ar Tīkla palīdzību, kuros *EJTN* vajadzētu piedāvāt apmācību.

Visbeidzot būtu tālāk jāattīsta kontakti ar citiem tīkliem, piemēram, Tavs Eiropas padomdevējs²⁹ un *SOLVIT*. Šie citi tīkli būtu jāuzaicina piedalīties sanāksmēs, kad tiek apspriesti jautājumi, kuros tie var sniegt savu ieguldījumu.

6. SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Tīkls ir sniedzis būtisku atbalstu efektīvai tiesu iestāžu sadarbībai starp dalībvalstīm civillietās un komercietās, un tā dalībnieku pilnvērtīga dalība ir Savienības *acquis* civiltiesību jautājumos ikdienas īstenošanas neatņemama sastāvdaļa. Vēl jo vairāk, 2009. gadā ieviestie Lēmuma grozījumi ir devuši ieguldījumu Tīkla pozitīvai attīstībai. Tīkls ir pierādījis, ka darbojas efektīvi, kaut arī ir iespējami tā darbības uzlabojumi pastāvošā tiesiskā regulējuma ietvaros. Tādēļ Komisija secina, ka Lēmuma grozījumi nav nepieciešami.

Tomēr, balstoties uz jau notiekošajām iniciatīvām, joprojām pastāv jomas, kurās Tīklam būtu turpmāk jāattīstās, lai spētu nodrošināt Savienības instrumentu tiesu sadarbībai civillietās un komercietās raitu piemērošanu. Komisija ir apzinājusi septiņus galvenos punktus turpmākai Tīkla darbības uzlabošanai:

- 1) atbilstīgi Lēmumam un no tā izrietošās paraugprakses piemēriem dažās dalībvalstīs visiem kontaktpunktiem valsts līmenī ir jāpiešķir nepieciešamie resursi un atbalsts, lai tie varētu efektīvi veikt arvien pieaugošo uzdevumu apjomu;
- 2) balstoties uz vairākās dalībvalstīs īstenotās paraugprakses piemēriem, visās dalībvalstīs jāizveido tīkli valsts līmenī, apvienojot valstu Tīklu dalībniekus un nodrošinot mijiedarbību valsts līmenī, kā arī savstarpēju zināšanu apmaiņu un informācijas vākšanu;
- 3) jānodrošina spēcīgāka tiesnešu un citu tiesu iestāžu, kā arī juridisko profesiju integrēšana visās Tīkla darbībās;
- 4) jāpaplašina sinerģija ar citiem Eiropas tīkliem ar līdzīgiem mērķiem;
- 5) jāpanāk vēl lielāka Tīkla atpazīstamība, īpaši balstoties uz jau notiekošo darbu tā klātbūtnes palielināšanai un izmantojot specializēto iedaļu Eiropas e-

²⁶ <http://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn/>

²⁷ <http://www.ejtn.eu>

²⁸ http://ec.europa.eu/consumers/solving_consumer_disputes/non-judicial_redress/ecc-net/index_en.htm

²⁹ <http://europa.eu/youreurope/advice>

tiesiskuma portālā, kā arī palielinot Tīkla klātbūtni to valstu institūciju vietnēs, kurām pieder Tīkla dalībnieki, un izplatot informācija ar sociālo mēdiju un citu komunikācijas kanālu palīdzību;

- 6) Tīkla loma pastāvošo instrumentu *ex post* novērtējumā būtu jāattīsta tālāk, apzinot un ievācot galvenos statistikas datus, pamatojoties uz valsts datu vākšanas mehānismiem;
- 7) Komisija plāno izvērtēt kontaktpunktu drošai saziņai un reģistrācijai paredzēta rīka izstrādes vai pastāvoša elektroniska informācijas apmaiņas rīka pielāgošanas finansiālo un tehnisko ietekmi.

Atbilstīgi Komisijas paziņojumam “ES Tiesiskuma programma laikposmam līdz 2020. gadam”, Eiropadomes 2014. gada 26. un 27. jūnija stratēģiskajām pamatnostādņēm un Lēmuma 19. pantam nākamais ziņojums tiks balstīts uz šābrīža secinājumiem un sniegs pilnu Tīkla darbības ietekmes izvērtējumu.